

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Csernyánszky Lajos ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (I. rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (u.o.) II. rendű és III.rendű felperes neve (u.o.) III. rendű felpereseknek - dr. Koltai Zsuzsanna ügyvéd által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (u.o.) II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a dr. Heuer György jogtanácsos által képviselt beavatkozó neve (beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Pest Megyei Bíróság 2002. május 3. napján kelt 6.P.23.511/2000/24. számú ítélete ellen az alperes részéről 25. sorszám alatt előterjesztett és 26. sorszám alatt megindokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a járadék megfizetése iránti keresetet elutasítja; a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezést akként módosítja, hogy azt az I-II. rendű alperesek 15 napon belül, az 1999. június 10-étől a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatokkal együtt kötelesek megfizetni.

Az I-II. rendű alperesek perköltségfizetési kötelezettségét mellőzi.

Az I-III. rendű felperesek kereseti illetékfizetési kötelezettségét 622.200 (Hatszázhuszonkettőezer-kettőszáz) forintra felemeli, míg az I-II. rendű alperesekét 61.800 (Hatvanegyezer-nyolcszáz) forintra mérsékli.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I-II. rendű alpereseket, hogy fizessen meg - 15 napon belül - az I-III. rendű felpereseknek mint együttes jogosultaknak 24.000 (Huszonnégyezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A fellebbezési eljárási illetékből az I-III. rendű felperesek 10.800 (Tízezer-nyolcszáz) forintot, az I-II. rendű alperesek 60.000 (Hatvanezer) forintot kötelesek megfizetni - felhívásra - az államnak.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperesi és az alperesi ingatlan ...on egymás szomszédságában áll, a III. rendű felperes - az I-II. rendű felperesek gyermeke - és az alperesek ... nevű gyermeke gyakran játszottak együtt, túlnyomórészt az alperesi ingatlan játszótérnek kialakított kertrészében. Az I-II. rendű felperesek, csakúgy, mint az I-II. rendű alperesek napközben dolgoztak, a III. rendű felperes két nagykorú testvére a perbeli időszakban szakközépiskolába járt. Napközben a III. rendű felperes iskolában volt, a tanítás után pedig a II. rendű felpereshez ment a szabóságba, vagy közvetlenül hazaindult, ilyenkor gyakran átment játszani az alperesekhez.

1999. június 10-én, az akkor 8 éves III. rendű felperes és az akkor a 10 éves ... az alperesek kertjében játszottak, a III. rendű felperes az otthon tartózkodó nagykorú testvérének előzetesen jelezte, hogy átmegy a szomszédba. Az alperesi ingatlanon ...en kívül ugyancsak nagykorú testvére volt otthon, ő viszont az ingatlanon található családi vegyeskereskedésben dolgozott.

A játék során előkerült baltával - amit az I-II. rendű alperesek általában elzárva tartanak - a gyerekek kezdetben fát aprítottak, majd egy drótot próbáltak felválni oly módon, hogy azt a III. rendű felperes tette a tőkére és tartotta ott a jobb kezével, ... pedig aprította a drótot a baltával, ám ennek során véletlenül levágta a III. rendű felperes jobb kezének mutatóujját. A baleset 19 óra 30 perckor történt, ezzel egy időben érkezett haza a bevásárlásból a II. rendű felperes, a hozzá időközben csatlakozott nagykorú gyermekkel és a hangos kiabálásra akkor már a helyszínen volt az alperesek nagykorú gyermeke is, ő hívta ki a mentőket, a levágott ujjat tiszta kendőbe csomagolta és jég közé tette.

A kiérkező mentő a III. rendű felperest először a ... Gyermeksebészetre vitte, onnan azonban az ... Intézetbe (...) irányították, ahol 20 óra 28 perckor vették fel a III. rendű felperest, megállapították, hogy az amputátum túlhűtés miatt a replantációra alkalmatlan, ezért a traumásan csonkolt ujj amputációjának műtéti befejezését végezték el. Az I-II. rendű felperesek 1999. június 10-étől 17-éig tartó kórházi tartózkodása idején a III. rendű felperest saját gépkocsijuk igénybevételével naponta látogatták.

A III. rendű felperes a baleset következtében a jobb kéz második ujjának elvesztésével orvosi szempontból maradandó testi fogyatkozást szenvedett, esetében ez 20%-os munkaképességcsökkenést is jelent. A traumásan amputálódott ujjnál sebészileg befejezett, békés környezetű állapot látható, a harmadik ujj ugyancsak sérült alappercénél pedig ferde irányú, vékony, elsődlegesen gyógyult gyöngyházfényű hegvonal. A sérült kéz ízületi mozgásai, a traumásan amputálódott ujjcsonk mozgását is ideértve, teljesek. A III. rendű

felperes korának megfelelő fizikai, szellemi fejlettségű, élénk személyiség, nála a balesettel összefüggésben poszttraumás, pszichés károsodás jelenleg nem mutatható ki. Sérült kezével a III. rendű felperes a ceruzát meg tudja fogni, a nevét megfelelő sebességgel leírja és sérült kezével rajzol is. Sportol, a 2000. évtől pedig alapítványi foglalkozásokra is jár, itt a beszédhiba miatt őt korábban is kezelő pszichológus/logopédus foglalkozik vele. Az iskolai órákon ugyanakkor a III. rendű felperes lemarad társaitól, az órai munkának 40-60%-át végzi csak el, ez a rossz ceruzafogás eredménye is lehet.

Az I-II. rendű felpereseknek a III. rendű felperes kórházi látogatásával, a saját gépkocsi használata folytán 9.525 forint kiadásuk merült fel, ezen túl az I. rendű felperesnek 14.832 a II. rendű felperesnek pedig 5.110 forint jövedelemkiesése keletkezett. A kárigény érvényesítésével az I-II. rendű felperesek 120.000 forintot fizettek ügyvédi munkadíjra, az igazságügyi szakértő részére pedig 150.000 forintot.

A felperesek a jelen perbeli kárigény mellett további kártérítési keresettel is éltek az ... (...) Főigazgatósága, a ... és az ... ellen arra alapítottan, hogy a mentőszolgálat, majd az egészségügyi intézmények nem mindenben az orvosszakmai szabályoknak megfelelően jártak el, és emiatt nem lehetett elvégezni a III. rendű felperes ujjának replantációját.

A jelen perben a felperesek a következő kártérítési keresetet terjesztették elő: az I-II. rendű alperesek egyetemleges marasztalásával a III. rendű felperes javára 18 éves koráig 100.000 forint/hó és kamatai erejéig járadék megfizetését kérték a baleset időpontjától kezdve, ezen felül az I-II. rendű felperesek részére a számlával igazolható költségek, mindösszesen 299.467 forint és kamatai összegben való megfizetését kérték, ez az összeg a kórházi látogatásokkal felmerült útiköltség, illetve kieső jövedelem, és az ügyvédi illetve szakértői díjakat tartalmazta. Végül a III. rendű felperes javára 10.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetését is kérték, ugyancsak az alperesek egyetemleges marasztalásával, mert az elszenvedett sérülés a III. rendű felperes fejlődését, továbbtanulását és majdani felnőtt életét is hátrányosan befolyásolja. Az I-II. rendű alperesek felelősségét a Ptk. 347. § (1) bekezdése alapján kérték megállapítani, álláspontjuk szerint az alperesek gondozói kötelezettségüket sértették meg, ezért a 10 éves gyermekük hozzáfért a baltához. Az alperesek gondozói felelőssége objektív. Előadták, hogy a III. rendű felperes részben a baleset miatt visszamaradt az iskolai munkában, emiatt őt magántanárhoz járatják, havi 10.000-12.000 forintos költséggel, továbbá a pszichológus tanácsára úszni is jár a III. rendű felperes, ami ugyancsak további költségeket jelent. Csatolták a felperesi felkérésre véleményt adó dr. ... igazságügyi szakértő szakvéleményét, aki 20%-os munkaképességcsökkenést, testi szellemi fejlődésben jelentős visszamaradást, mindkét kéz valamennyi ujjának koordinált használatát kívánó munkavégzésre való képtelenséget véleményezett. Csatolták az osztályfőnök írásos véleményét, amely szerint a III. rendű felperes „lassan dolgozik, gyakran lemarad, ez lehet a rossz ceruzafogás eredménye is. Az órai munkáknak csak 40-60%-át tudja leírni, legnagyobb igyekezete ellenére." Mellékelték az

átlagjövedelmükről szóló kimutatást, valamint az ügyvédi és szakértői díjak kifizetése alapjául szolgáló számlákat.

Az alperesek a keresetek elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint úgy jártak el, ahogyan az elvárható az adott helyzetben, mulasztás őket a balesettel összefüggésben nem terheli. A maguk részéről kiskorú gyermeküket a különféle eszközök, szerszámok használatára felkészítették, és bár tudott dolog volt, hogy a III. rendű felperes gyakran játszik náluk, a gyermek nem volt rájuk bízva. Arra az esetre, ha a kereset jogalapjában alaposnak bizonyulna, a nem vagyoni kártérítést 1.500.000 forintban, a költségeket pedig a megítélt összeg 5%-ban tartották elfogadhatónak, a járadékigény teljes elutasítását kérték.

A beavatkozó, az alperesek biztosítója a jogalapot nem vitatta. Előadta, hogy 2.000.000 forint erejéig tartozik helytállással a biztosítási szerződés alapján. A járulékidíjat bizonyítottság hiányában elutasítani kérte, a vagyoni és nem vagyoni kártérítést eltúlzottnak találta, a dologi kártérítést maximum 29.467 forint és kamatai erejéig tartotta elfogadhatónak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével egyetemlegesen kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy az I-II. rendű felpereseknek 15 napon belül 29.467 forintot és annak kamatait, valamint a III. rendű felperesnek ugyancsak egyetemlegesen, törvényes képviselője útján 1999. június 10-étől 2009. február 18-áig havi 15.000 forint járadékot fizessenek meg. Az ítélethezatal napjáig lejárt 520.000 forint után 2000. december 1-jétől a kifizetésig kamatfizetésre is kötelezte az alpereseket, rögzítette, hogy a járadék minden hónap 5. napjáig előre esedékes. Ugyancsak egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy a törvényes képviselő útján a III. rendű felperesnek 1.000.000 forintot fizessenek, 1999. június 10-étől a kifizetésig járó törvényes mértékű kamataival együtt, valamint 220.000 forint perköltséget. A meghaladó kereseti kérelmeket elutasította. Az I-III. rendű felpereseket 611.400 forint, az I-II. rendű alpereseket pedig 72.600 forint egyetemleges, az illetékhivatal felhívására teljesítendő kereseti illeték megfizetésére kötelezte azzal, hogy a meghaladó költségeket a felek maguk viselik.

Ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a vétőképtelen károkozó ... által okozott kárért az alperesek mint gondozók felelnek, a felelősség alól kimentésük nem volt sikeres, mert a balta a gyermek számára elérhető volt, előle azt nem zárták el. Az I-II. rendű felperesek gondozói kötelezettségüket ugyancsak megszegték, ez azonban a kárfelelősség szabályai szerinti kármegosztásra nem vezethet.

A kártérítés összegszerűsége körében alaposnak fogadta el a 29.467 forint költségről szóló kérelmet, a szakértői és ügyvédi költségeket azonban a perköltségnél vette figyelembe. A járadékigényt 15.000 forintban állapította meg, a többlet pedagógusi- nevelői tevékenységre figyelemmel, amit a III. rendű felperes jelenleg igénybe vesz, ennek mértéke azonban a jövőben változhat.

A III. rendű felperes nem vagyoni kárát 1.000.000 forintban tartotta megállapíthatónak, ez az az összeg, ami a kiskorú III. rendű felperes esetében a nem vagyoni jellegű sérelmek kiküszöböléséhez szükséges, az ezt meghaladó nem vagyoni kárigény alaptalan. A perköltségeket a Pp. 81. § (2) bekezdése alapján osztotta meg a felek között a pernyertesség-pervesztesség arányában.

Az ítélet ellen az I-II. rendű alperesek éltek fellebbezéssel, annak megváltoztatását kérve. Elsődlegesen a bekövetkezett káresemény tekintetében a III. rendű felperes vétőképeségének megállapítását, és erre figyelemmel a III. rendű felperes közreható magatartása alapján kármegosztás alkalmazását kérték. Mivel a gyermekek a drótvágást megelőzően a baltával fát vágtak, nyilvánvalóvá vált számukra, hogy az eszköz vágásra alkalmas, így koruktól függetlenül mindkét gyermek vétőképesége megállapítható.

Kérték a járadékfizetési kötelezettség teljes mellőzését is. Álláspontjuk szerint nem nyert bizonyítást, hogy a III. rendű felperes iskolai lemaradását a második ujj elvesztése okozta volna, ezt a szakvélemények sem támasztják alá. A magánórákat az I-II. rendű felperesek addig is fizették, a balesettel összefüggő rehabilitációs költség nem merült fel.

A felperesek ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult. Hangsúlyozták: kizárt, hogy egy 10 éves gyermek bármilyen vonatkozásban vétőképes lenne, ezzel a kérdéssel az elsőfokú ítélet részletesen foglalkozott. Kiemelték, hogy a III. rendű felperes sérülése egész életre szól, munkaképességcsökkenésének mértéke pedig nem csekély. Vitatták, hogy a baltahasználat az alpereseknél mindennapos volna és hogy annak használatára ...t megtanították volna.

A Fővárosi Ítéltábla a per tárgyalását a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyó kártérítési per jogerős befejeződéséig felfüggesztette. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 20.P.85.716/2001/106. számú a Fővárosi Bíróság 41.Pf.631.645/2008/3. számú ítéletével jogerőre emelkedett határozatával az ... alperest a III. rendű felperes javára 800.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az amputátum replantációra való alkalmatlanná válása miatt.

A tárgyalás felfüggesztését követően folytatódó eljárásban a fellebbező I-II. rendű alperesek hangsúlyozták, hogy a vétőképeség kérdését egyedileg kell vizsgálni, és a baltahasználat szempontjából mind a III. rendű felperes, mind ... vétőképes volt, a kár bekövetkeztében a III. rendű felperes közrehatása megállapítható, ezért kármegosztásnak van helye. Kármegosztásra kell, hogy vezessen az alperesi szülők megtérítési igénye is, az I-II. rendű felperesek felróható szülői kötelességzegését az elsőfokú bíróság megállapította, ezért az alperesek az I-II. rendű felperesekkel szemben az őket terhelő kártérítés körében megtérítési igényt érvényesítenek a Ptk. 338. § (1) bekezdése alapján.

Végezetül hangsúlyozták, hogy járadékigényüket a felperesek nem bizonyították, a III. rendű felperes különórái és a baleset között okozati összefüggés nincs. A nem

vagyoni kárigény vonatkozásában a III. rendű felperes nem igazolt olyan hátrányt, ami a balesettel összefüggésben érte volna őt, ezen túlmenően az ... elleni perben a jogerős ítélet 800.000 forint nem vagyoni kártérítést állapított meg a III. rendű felperes javára, amit a jelen perbeli nem vagyoni kárigény körében figyelembe kell venni.

Összefoglalva tehát elsődlegesen a III. rendű felperes vétőképessége, másodlagosan az alperesek megtérítési igénye miatt kármegosztás alkalmazását és a teljes felperesi kárigény elutasítását kérték.

Az I-III. rendű felperesek változatlanul az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték, előadták, hogy a III. rendű felperes sérülése miatt az eltelt időben rendszeresen fejlesztő foglalkozásokra járt, az ezzel kapcsolatos költségek lényegesen meghaladták azt az összeget, amit a mentőszolgálat elleni perben a bíróság megítélt. A baleset a III. rendű felperes számára a szakmaválasztásnál is hátrányokat okoz.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban a Fővárosi Ítéltábla az arra alapított döntésével csak részben értett egyet.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése alapján a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A (3) bekezdés szerint kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani. Rendszerint járadékot kell megállapítani akkor, ha a kártérítés a károsultnak vagy vele szemben tartásra jogosult hozzátartozójának tartását, illetőleg tartásának kiegészítését hivatott szolgálni.

A (4) bekezdés értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A Pp. 164. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.

Az I-III. rendű felperesek kártérítési igényt érvényesítettek, így a jogellenes károkozó magatartást, a kárt és a kettő közötti okozati összefüggést a károsultnak, jelen

esetben a felpereseknek kellett bizonyítaniuk. A III. rendű felperes járadékigénye tekintetében azonban nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének. Ezt a kereseti kérelmet a felperesek a III. rendű felperes életkorát is figyelembe véve, a III. rendű felperest ért sérülés kezelésével, megmaradó képességeinek fejlesztésével felmerült, illetve a jövőben felmerülő többletkiadásokat állítva terjesztették elő. A felperesek azonban nem igazolták ezen kiadásait, illetve azt, hogy a kiadások a balesettel összefüggésben keletkeztek. Az alperes tagadásával szemben a kár és az okozati összefüggés bizonyítására csupán a II. rendű felperes személyes előadása nem elégséges, figyelembe véve azt is, hogy a III. rendű felperes alapítványi foglalkozásokra már a balesetet megelőzően is járt, és az sem bizonyított kétséget kizáróan, hogy a balesettel összefüggésben kellett iskolai lemaradása miatt magántanárt fogadni 10.000-12.000 forint havi költséggel.

Az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összege - a mentőszolgálat elleni perben megítélt nem vagyoni kártérítés összegét is figyelembe véve - a III. rendű felperest ért nem vagyoni hátránnyal, a kárkori értékviszonyokra is tekintettel, arányban áll, annak mérséklésére nem volt mód. Jelentőséget kell tulajdonítani annak is, hogy a peres eljárás korábbi szakaszában a jogalap bizonyítottsága esetére a kárigényt az alperesek 1.500.000 forintban tartották megállapíthatónak.

Bár az I-II. rendű alperesek fellebbezése a kereset teljes elutasítására irányult, az I-II. rendű felperesek javára megítélt 29.467 forintos dologi kiadásokat illetően azonban fellebbezésüket meg sem indokolták. A felperesek a kárigényüket megfelelően bizonyították, az elsőfokú bíróság döntése e tekintetben megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az előzőekben kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatva, a járadék iránti kereseti kérelmet elutasította, míg a nem vagyoni kárigényre és a dologi kiadásokra vonatkozó elsőfokú döntést helybenhagyta azzal, hogy a nem vagyoni kártérítés megfizetésére a teljesítési határidőt megállapító rendelkezést pótolta, a késedelmi kamat mértékét pedig az időközi jogszabályváltozásokra figyelemmel a törvényre utalással (Ptk. 360. § (2) bekezdés, 301. § (1) bekezdés) határozta meg.

A felperesek lényegesen nagyobb arányú pervesztessége következtében a Fővárosi Ítéltábla az I-II. rendű alperesek perköltségfizetési kötelezettségét mellőzte, a kereseti illetékfizetési kötelezettséget pedig a pervesztesség-pernyertesség arányában osztotta meg a felek között a Pp. 81. § (2) bekezdése alapján.

A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a III. rendű felperes kár bekövetkeztékori vétőképesége - a fellebbezésben kifejtettekkel ellentétben - nem állapítható meg, ezért közrehatáson alapuló kármegosztásra nincs lehetőség. Az I-II. rendű alperesek helytállóan hivatkoztak arra, hogy a vétőképeség fennálltát egyedileg kell vizsgálni, az adott esetben azonban az elsőfokú bíróság ennek a követelménynek eleget tett és helyesen állapította meg a III. rendű felperes

vétőképességének a hiányát. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel rámutat, hogy mind a tíz, mind a nyolc éves gyermek esetében a balta mint veszélyes eszköz használata - különösen felnőtt felügyelete nélkül - kifejezetten tilalmazott, a vétőképesség etekintetben kizárt és ezen az sem változtat, ha az alperesek saját gyermeküket az eszköz használatára felkészítették.

Az I-II. rendű alperesek Ptk. 338. §-ra alapított esetleges megtérítési igénye meghaladja a másodfokú eljárás kereteit, ezért azzal a Fővárosi Ítéltábla érdemben nem foglalkozhatott (Pp. 247. §).

A Fővárosi Ítéltábla a pervesztesség arányában a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése szerint kötelezte a kisebb részben eredményesen fellebbező I-II. rendű alpereseket az I-III. rendű felperesek jogi képviselője munkadíjából álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére, melynek mértékét a pernyertesség és a végzett munka arányában, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2),(5) és (6) bekezdései alapján, a 4/A. § (1) bekezdése szerint áfa-val növelten állapította meg.

A Fővárosi Ítéltábla az Itv 46. § (1) bekezdése szerinti, le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére a feleket a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján, a fellebbezési érték arányában kötelezte.

Budapest, 2009. február 13.

Dr. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Varga Edit s.k.
előadó bíró

Dr. Puskás Péter s.k.
bíró